



**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

**ΓΡΑΦΕΙΟ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΩΝ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ**

**Πρόγραμμα δρόμου για την ανδρική πορνεία
Απολογισμός δράσης
Ιανουάριος – Ιούνιος 2012**

**Σύνταξη: Παναγιώτης Δαμάσκος
Κοινωνιολόγος Υγείας
Υπεύθυνος Γραφείου Ψυχοκοινωνικής Στήριξης
και Ψυχοθεραπευτικών Παρεμβάσεων**

**Αθήνα
Ιούλιος 2012**

Η κατάσταση σήμερα

Σύμφωνα με δεδομένα από την (ελληνική και ξένη) βιβλιογραφία αλλά και από παλιότερη έρευνα που πραγματοποίησε το ΚΕΕΛΠΝΟ (Π.Δαμάσκος (1998)“*Επιτόπια έρευνα στα σύνορα Ελλάδας-Αλβανίας και Ελλάδας-Βουλγαρίας σε σχέση με αλλοδαπά εκδιδόμενα άτομα*” (επ. υπ. καθ. Α.Ρουμελιώτη) ΚΕΕΛ / SPI

Berlin/Umbrella), **τα εκδιδόμενα άτομα αποτελούν μια ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα** σε σχέση με τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα (σμν) και τον hiv, όχι μόνο εξαιτίας της φύσης της εργασίας τους αλλά και λόγω των συνθηκών κάτω από τις οποίες προσφέρουν τις υπηρεσίες τους (πολλές φορές παράνομα ή εξαναγκαστικά). Σημαντικό εύρημα της προαναφερθείσας έρευνας του ΚΕΕΛΠΝΟ ήταν ότι οι ίδιοι οι πελάτες πιέζουν στη μη-χρήση προφυλακτικού .

Οι συνθήκες εργασίας και διαβίωσης ο πολλαπλός κοινωνικός στιγματισμός και η εσωτερίκευση του στίγματος περιορίζουν την πρόσβαση των εκδιδομένων ατόμων σε πληροφορίες σχετικά με την προαγωγή υγείας αλλά και σε υπηρεσίες υγείας, ενώ τα κατατάσσουν στους **δύσκολα προσεγγίσιμους πληθυσμούς**.

Οι εκδιδόμενοι άνδρες ως ευάλωτος πληθυσμός

Οι περισσότεροι εκδιδόμενοι άνδρες δεν ταυτίζουν τους εαυτούς τους ως εκδιδόμενους. Πολλοί από αυτούς αυτοπροσδιορίζονται ως ετεροφυλόφιλοι, ακόμα και όταν προσφέρουν σεξουαλικές υπηρεσίες σε άνδρες. Θεωρούν ότι πρόκειται απλά για κάτι που το κάνουν για περιορισμένο χρονικό διάστημα ή κατά περίπτωση και μόνο σποραδικά με μοναδικό σκοπό να κερδίσουν κάποια χρήματα. Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των αλλοδαπών που εμπλέκονται στην ανδρική πορνεία αυξάνεται όλο και περισσότερο. Νεαροί αλλοδαποί (οι περισσότεροι χωρίς έγγραφα) μην έχοντας άλλη διέξοδο, καταφεύγουν στην ανδρική πορνεία για την εξεύρεση εισοδήματος. Επειδή ασκούν το επάγγελμα της πορνείας με μοναδικό σκοπό την εύκολη και γρήγορη απόκτηση χρήματος, η φροντίδα για την υγεία έρχεται σε χαμηλότερη θέση στις προτεραιότητες σε σχέση με τα άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Οι περισσότεροι εκδιδόμενοι άνδρες δεν έχουν ευκαιρίες πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας στην Ελλάδα. Πολλοί αλλοδαποί ή ημεδαποί δεν γνωρίζουν καν το υγειονομικό σύστημα της Ελλάδας και έτσι δεν ξέρουν που μπορούν να απευθυνθούν σε περίπτωση που χρήζουν ανάγκης υπηρεσιών υγείας. Υπάρχει περιορισμένη γνώση σε θέματα πρόληψης σμν και hiv, ιδιαίτερα αν τα άτομα αυτά προέρχονται από χώρες που η πληροφόρηση στα θέματα αυτά είναι φτωχή.

Η εξάρτηση από τους πελάτες, η εξάρτηση από την χρήση τοξικών ουσιών, το ανύπαρκτο υποστηρικτικό κοινωνικό πλαίσιο, οι δυσκολίες αποδοχής και διαχείρισης του σεξουαλικού προσανατολισμού καθώς και ο πολλαπλός στιγματισμός ως εκδιδόμενοι ,ομοφυλόφιλοι ή και μετανάστες συμβάλουν ακόμα περισσότερο στην τρωτότητα των εκδιδομένων ανδρών.

Προηγούμενη εμπειρία

1. Από το 1998 έως το 2003 το Γραφείο Ψυχοκοινωνικής Στήριξης συμμετείχε ως εθνικός συντονιστής στο European Network Male Prostitution (ENMP). Από το 2000 έως την λήξη του προγράμματος το 2003 είχε αναλάβει τον συντονισμό των δράσεων για την Νότια Ευρώπη 2000-2003. Οι γνώσεις και η εμπειρία που αποκομίστηκαν από την συνεργασία αυτή υπήρξαν πολύτιμες για την υλοποίηση του σημερινού προγράμματος.

2. Από το 1998 έως το 2000 το Γραφείο Ψυχοκοινωνικής Στήριξης συμμετείχε με άλλα Γραφεία του ΚΕΕΛΠΝΟ, τον Τομέα Βιοστατιστικής της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας καθώς και με Μη-Κυβερνητικούς φορείς της Ελλάδας, της Αλβανίας και της Βουλγαρίας στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Umbrella» που υλοποιείτο από το Κοινωνικοπαιδαγωγικό Ινστιτούτο του Βερολίνου με την συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε σχέση με τις εκδιδόμενες γυναίκες στην περιοχή των ελληνικών συνόρων. Για τις ανάγκες του προγράμματος είχε πραγματοποιηθεί επιτόπια έρευνα στα σύνορα Ελλάδας, Αλβανίας, Βουλγαρίας σε σχέση με αλλοδαπά εκδιδόμενα άτομα από τον υπεύθυνο του Γραφείου Ψυχοκοινωνικής Στήριξης. Από το 1998 έως το 2000, στα πλαίσια αυτά, σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε το πρόγραμμα δρόμου «Αφροδίτη» στην περιοχή της Θεσσαλονίκης. Το πρόγραμμα απευθυνόταν σε εκδιδόμενες γυναίκες ιδιαίτερα αλλοδαπές από την Αλβανία και την Βουλγαρία. (Βλέπε απολογισμούς και εκθέσεις δραστηριοτήτων του προγράμματος)
Η εμπειρία της παροχής κοινωνικής εργασίας στον δρόμο σε εκδιδόμενα άτομα βοήθησε κατά πολύ στον σχεδιασμό της παρούσας παρέμβασης

Ομάδα στόχος

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε άνδρες που κάνουν σεξ με άνδρες επί πληρωμή. Προσεγγίζονται τα ίδια τα άτομα αλλά και πιθανοί πελάτες τους. Τα άτομα προσεγγίζονται τόσο στο δρόμο ή σε πιάτσες όσο μέσω κλειστών χώρων όπου συχνάζουν

Οργάνωση υλοποίηση

Το πρόγραμμα υλοποιείται από το Γραφείο Ψυχοκοινωνικής Στήριξης και Ψυχοθεραπευτικών Παρεμβάσεων σε συνεργασία με το Γραφείο Αγωγής Υγείας και Ενημέρωσης Κοινού στα πλαίσια των στοχευμένων δράσεων του Τμήματος Παρεμβάσεων στην Κοινότητα, στο κέντρο της Αθήνας

Σκοπός

Σκοπός του προγράμματος είναι,

- Η προαγωγή υγείας (σεξουαλικής και μη) των εκδιδομένων ανδρών
- Η πρόληψη σχετικά με την διασπορά των σμν και του hiv
- Η ενημέρωση, ευαισθητοποίηση των ατόμων αυτών σε σχέση με τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα και την σωστή και αδιαπραγμάτευτη χρήση προφυλακτικού .
- Η ενδυνάμωση , η αύξηση της αυτοπεποίθησης και του αυτοσεβασμού με σκοπό την τροποποίηση επικίνδυνων συμπεριφορών
- Η πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας
- Η μείωση των διακρίσεων και του στιγματισμού
- Η τροποποίηση επικίνδυνων συμπεριφορών των πελατών

Προσδοκώμενα οφέλη

- Έγκυρη και επιστημονική πληροφόρηση σε θέματα πρόληψης hiv και σμν
- Υιοθέτηση σωστής και αδιαπραγμάτευτης χρήσης προφυλακτικού και άλλων συμπεριφορών χαμηλού κινδύνου και μείωσης βλάβης τόσο από τους εκδιδόμενους όσο και από τους πελάτες

- Έγκυρη ανίχνευση του ιού hiv
- Εξέταση και αντιμετώπιση hiv, σμν και άλλων λοιμωδών νοσημάτων
- Ενδυνάμωση των εκδιδομένων ανδρών και μείωση των διακρίσεων και στιγματισμού

Μέθοδος

Συνδυάζεται η μέθοδος της εξατομικευμένης και την περιφερόμενης εργασίας στον δρόμο ως η πλέον ενδεδειγμένη και αποτελεσματική μέθοδος δύσκολα προσβάσιμων πληθυσμών

Εργαλεία

Που χρησιμοποιούνται κατά την διάρκεια της παρέμβασης

- Ενημερωτικά έντυπα σχετικά με hiv, ηπατίτιδες, άλλες ασθένειες
- Διανομή προφυλακτικών και ενημέρωση για την χρήση τους
- Εκπαίδευση για ασφαλέστερο σεξ
- Εκπαίδευση για την ασφάλεια στη πιάντσα
- Δωρεάν τεστ hiv (παραπομπή στις κινητές μονάδες ΚΕΕΛΠΝΟ)
- Δωρεάν υπηρεσίες υγείας (παραπομπή στις κινητές μονάδες ΚΕΕΛΠΝΟ)
- Ενημέρωση σχετικά με τις υπάρχουσες υπηρεσίες υγείας και την πρόσβασης στις υπηρεσίες αυτές

Διάρκεια

Το πρόγραμμα δρόμου για την ανδρική πορνεία άρχισε στις 10 Ιανουαρίου 2012 και έκτοτε πραγματοποιείται κατά μέσο όρο δύο φορές την εβδομάδα.

Ομάδα παρέμβασης

Συντονιστής της ομάδας δρόμου είναι ο Δαμάσκος Παναγιώτης (Κοινωνιολόγος Υγείας)

Μέλη της ομάδας είναι :

Τσεβάς Σωτήρης

Νικολαρόπουλος Κωνσταντίνος

Τσολάκης Αναστάσιος

Κοράκης Αλέξανδρος

Μάλιος Αδριανός

Μαυραγάννης Παντελής

Χατζηστυλιανάκης Ιωάννης

Επίσης σε ορισμένες παρεμβάσεις συμμετείχαν επικουρικά οι

Στρατής Μπενέκος

Πόπη Μαντζαβίνου

Μαρία Γκολέτσα

Αποτελέσματα παρέμβασης

Από την αρχή του έτους μέχρι τέλος Ιουνίου πραγματοποιήθηκαν τριανταπέντε (35) εξορμήσεις.

Οι πρώτες εξορμήσεις αξιοποιήθηκαν για να γίνει χαρτογράφηση των περιοχών και των χώρων όπου συναντάται η ανδρική πορνεία. Χαρτογραφήθηκαν οι περιοχές γύρω από την Ομόνοια και την πλατεία Κοτζιά καθώς και οι περιοχές γύρω από την πλατεία Βικτωρίας και το Πεδίο του Άρεως. Η χαρτογράφηση των χώρων δεν έχει ολοκληρωθεί (π.χ. υπολείπονται περιοχές όπως Λ. Συγγρού, Λ. Καβάλας κ.α.) αλλά προτιμήθηκε να αρχίσει η παρέμβαση και η υπόλοιπη χαρτογράφηση να γίνεται παράλληλα με την παρέμβαση.

Στις εξορμήσεις - παρεμβάσεις που έγιναν, προσεγγίστηκαν τα ίδια τα άτομα αλλά και πιθανοί πελάτες τους.

Τα άτομα προσεγγίστηκαν τόσο στο δρόμο ή σε πιάτσες όσο σε κλειστούς χώρους όπου συχνάζουν.

A. Κλειστοί χώροι Παρέμβασης

Μέχρι σήμερα έχουν γίνει παρεμβάσεις σε σινεμά πορνό, καταστήματα βίντεο με ιδιωτικές καμπίνες, μπαρ, ξενοδοχεία ημιδιαμονής και ανδρικές σάουνες αναλυτικά προσεγγίστηκαν

- 6 κινηματογράφοι
- 2 cruising club
- 3 σάουνες
- 3 μπαρ
- 6 sex shop
- 18 ξενοδοχεία
- 5 άλλα καταστήματα

B. Ανοιχτοί χώροι- ατομικές παρεμβάσεις

Βασικοί ανοιχτοί χώροι παρέμβασης ήταν δρόμοι πάρκα και πλατείες όπως το Πεδίο Άρεως, ο κήπος του Ζαπτείου, η οδός Σωκράτους αλλά και οι περιοχές γύρω από την πλατεία Κοτζιά, πλατεία Ομονοίας και πλατεία Κουμουندούρου καθώς και η Λεωφόρος Αθηνών

Να σημειωθεί ότι ο κήπος του Ζαπτείου και το Πεδίο Άρεως θεωρούνται κατεχοχόν χώρος συνάντησης για σεξ μεταξύ ανδρών αλλά και χώρος ανδρικής πορνείας και για το λόγο αυτό οι περισσότερες ατομικές παρεμβάσεις έγιναν στον χώρο αυτό Συνολικά στους ανοιχτούς χώρους έγιναν ατομικές παρεμβάσεις σε **612 άτομα** εκ των οποίων κάποια δήλωσαν ανοιχτά ότι εργάζονται στην ανδρική πορνεία, ενώ άλλα ότι είναι πελάτες εκδιδόμενων ανδρών. Στην συντριπτική τους πλειοψηφία οι εκδιδόμενοι άνδρες είναι αλλοδαποί είναι αλλοδαποί (90-95%) ενώ οι πελάτες Έλληνες.

Τα άτομα παραπέμπονται για ιατρικές εξετάσεις και εξέταση hiv στις κινητές μονάδες του ΚΕΕΛΠΝΟ, ενώ με αρκετά από αυτά έγιναν συζητήσεις σχετικά με την ασφάλεια στο σεξ τρόπος μετάδοσης και προφύλαξης της hiv λοίμωξης και των άλλων σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων καθώς και σχετικά με την σωστή χρήση προφυλακτικού.

Οι εθνικότητες των αλλοδαπών που προσεγγίστηκαν ήταν κυρίως Αφγανοί, Ιρανοί και Αλβανοί. Συναντήθηκαν επίσης Πακιστανοί, Βούλγαροι, Ουκρανοί καθώς και άτομα από το Μπαγκλαντές και την Μολδαβία

Σε μία παρέμβαση στο Πεδίο του Άρεως δόθηκε στην ομάδα η ευκαιρία να μιλήσει και με κατοίκους της περιοχής οι οποίοι επιβεβαίωσαν το ζήτημα της ανδρικής πορνείας στην περιοχή και συνεχάρησαν το έργο του ΚΕΕΛΠΝΟ.

Γ. Έντυπο υλικό

Κατά την διάρκεια των παρεμβάσεων διενεμήθη έντυπο υλικό σχετικά με τον hiv/aids, τις ηπατίτιδες, ψώρα, φυματίωση. Τα έντυπα αυτά διαθέτονται στην ελληνική, αγγλική, γαλλική, φαρσί, αραβική και βουλγαρική γλώσσα .

Επίσης έντυπο υλικό σχετικά με την χρησιμότητα και δυνατότητα της εξέτασης για τον hiv (στην ελληνική γλώσσα)

Τέλος ειδικά διαμορφωμένο έντυπο υλικό για την ασφάλεια στις σεξουαλικές πρακτικές των ανδρών που κάνουν σεξ με άνδρες (στην ελληνική και αγγλική γλώσσα).

Συνολικά έχουν διανεμηθεί **3200 έντυπα**

Δ. Προφυλακτικά

Για την καλύτερη προσέγγιση των εκδιδομένων ανδρών και των πελατών τους αλλά και για την καλύτερη διάδοση του μηνύματος της προφύλαξης κατά την σεξουαλική επαφή διανέμονται στον πληθυσμό που προσεγγίζουμε προφυλακτικά ειδικά για το πρωκτικό σεξ. Το πρώτο εξάμηνο του 2012 διανεμήθηκαν **2.100 προφυλακτικά**.

Ε. Άλλο υλικό

Διανεμήθηκαν περίπου **700 μπρελόκ** με το σήμα του ΚΕΕΛΠΝΟ και το κόκκινο κορδελάκι ως μικρά δώρα προσέλκυσης.

Δυσκολίες

-Η παρέμβαση σε εκδιδόμενους άνδρες είναι ιδιαίτερα δύσκολη αφού η ανδρική πορνεία δεν είναι αποδεκτή, είναι πολύ πιο κρυφή από την γυναικεία, δεν γίνεται επαγγελματικά, είναι περιστασιακή και δεν είναι παραδεκτή ούτε από τους ίδιους τους εκδιδόμενους.

-Η προσέγγιση οφείλει να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή και ευαισθησία ώστε να είναι δυνατή η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και να είναι δυνατό να συζητηθούν θέματα ασφάλειας και προφύλαξης.

-Κατά την διάρκεια του χειμώνα, λόγω καιρικών συνθηκών (ισχυρές βροχοπτώσεις, χαμηλές θερμοκρασίες χιονόπτωση) ορισμένες φορές τα αποτελέσματα της παρέμβασης δεν ήταν τα επιθυμητά. Παρόλα αυτά εντύπωση προκάλεσε το γεγονός ότι παρά τις δύσκολες καιρικές συνθήκες (π.χ. χιονόπτωση) υπήρχαν άτομα (έστω και μικρός αριθμός) που κυκλοφορούσαν στους χώρους της ανδρικής πορνείας τα οποία δέχτηκαν να μιλήσουν μαζί μας και ήταν ανοιχτά στην παρέμβαση. Η δυσκολία αυτή ξεπεράστηκε κατά τους εαρινούς και θερινούς μήνες

Προτάσεις

-Η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης προϋποθέτει την πολλαπλή επίσκεψη στους χώρους όπου συναντάται η ανδρική πορνεία ώστε και το πρόγραμμα δρόμου να γίνει γνωστό στους χώρους αυτούς και να μπορέσει η δράση να ενταχθεί στην υπάρχουσα κατάσταση.

-Η πολλαπλή επίσκεψη των χώρων είναι απαραίτητη λόγω της συχνής εναλλαγής των προσώπων στους χώρους αυτούς. Ιδιαίτερα το Πεδίον του Άρεως ως κατεξοχήν χώρος ανδρικής πορνείας απαιτεί την σχεδόν εβδομαδιαία επίσκεψη της ομάδας δρόμου.

-Βοηθητική θα ήταν η ύπαρξη έντυπου υλικού στην αλβανική και ρωσική γλώσσα καθώς και σε παστούν.

-Απαραίτητη κρίνεται η διαμόρφωση έντυπου υλικού ειδικά για εκδιδόμενους άνδρες σε διάφορες γλώσσες.

-Απαραίτητη κρίνεται σταθερότητα των μελών της ομάδας δρόμου και η όσο το δυνατό λιγότερη εναλλαγή τους για την δημιουργία σχέσεως εμπιστοσύνης με την ομάδα στόχο.

-Απαραίτητη κρίνεται η ιδιαίτερη εκπαίδευση των μελών της ομάδας δρόμου σε θέματα ανδρικής πορνείας και σεξουαλικών επαφών μεταξύ ανδρών

Προτάσεις παρέμβασης για την επόμενη φάση

-Το δεύτερο εξάμηνο του 2012 η παρέμβαση πρόκειται να επεκταθεί και σε τρανσέξουαλ ή τραβεστί που εκδίδονται

-Ένας επόμενος στόχος της παρέμβασης είναι και η προσέγγιση οίκων ανοχής όπου εργάζονται άνδρες ή τρανσέξουαλ

Παράρτημα

Περιοχές που έχουν χαρτογραφηθεί

